

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาการเมือง ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องล้วนมีสาเหตุมาจากการที่คนไม่เชื่อกรรมและผลของกรรม ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้คนในสังคมประกอบกิจกรรมขึ้นมาเพื่อเป็นการแก้กรรมในรูปแบบอันหลากหลายต่างกันไป อาทิเช่น การตัดกรรม สแกนกรรม เอกซเรย์กรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นการหลอกลวง โดยทางพระพุทธศาสนา สอนให้เชื่อว่าการทำความดีหรือกรรมชั่วอยู่ที่การกระทำของเราเอง จะมีแต่ตัวเราเท่านั้นที่รู้ว่าทำความดีหรือกรรมชั่วอะไรไว้บ้าง การรู้แจ้งเรื่องหลักกรรมและสังสารวัฏเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องมีผลเป็นความสุข มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้สูงขึ้น และทำให้ตระหนักถึงความหมายและคุณค่าของชีวิต^๑ การศึกษาให้รู้แจ้งในเรื่องของหลักกรรมหรือกรรม ๑๒ และการให้ผลจึงเป็นเสมือนหนทางที่จะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง^๒

กรรม (Kamma) เป็นหลักคำสอนที่พระพุทธศาสนาให้การยอมรับและนับว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะพิเศษของพุทธศาสนา ซึ่งทำให้พุทธศาสนาแตกต่างไปจากลัทธิศาสนาอื่นๆ คือ เชื่อในผลของการกระทำโดยมีเหตุและผลซึ่งแนวความคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ว่าร่วมสมัยสามารถหยิบยกหรือนำมาปฏิบัติได้จริง แต่ขณะเดียวกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งลัทธิศาสนาประเภทเทวนิยม ซึ่งคำสอนเรื่องกรรมของลัทธิศาสนาประเภทเทวนิยม สอนให้คนเรามอบกายถวายชีวิตของตนไว้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายนอก เช่น ความเป็นไปของชีวิตจะต้องขึ้นอยู่กับพระเจ้า พระองค์จะเป็นผู้ลิขิตชีวิตของสรรพสัตว์ให้เป็นไป ที่เรียกกันว่า “พรหมลิขิต” เป็นต้น แต่พุทธศาสนากลับปฏิเสธอำนาจ

^๑ พระมหาสมพงษ์ สุขุมโล (สิงห์สุพรรณ), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสังสารวัฏในพุทธศาสนาเถรวาท”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๓๘, บทคัดย่อ.

^๒ อัมพร หุตะสิทธิ์, “กรรม ๑๒ และการให้ผล”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก), ๒๕๔๖, บทคัดย่อ.

ของสิ่งภายนอกทั้งหมด แต่สอนให้เชื่ออำนาจของผลกรรมของตนเองว่าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ และเป็นสิ่งจำแนกสรรพสัตว์ให้แตกต่างกัน หรือเรียกกันว่า “กรรมลิขิต” ซึ่งกรรมที่กล่าวมานี้อยู่เบื้องหลังของการกระทำดีและชั่วของมนุษย์ ได้แก่ กรรมที่เกิดจากการกระทำทางกาย (กายกรรม) การกระทำด้วยวาจา (วจีกรรม) และการกระทำด้วยใจ (มโนกรรม) ^๓ ในพระพุทธศาสนาจึงมีหลักกรรม อริยมรรคมีองค์ ๘ (อัฐมรรค) เป็น ธรรมสำหรับปฏิบัติเพื่อความดับกรรมโดยพระพุทธองค์แสดงว่า เจตนาเป็นตัวกรรม คนคิดแล้วจึงกระทำความกรรมด้วยกาย วาจา ใจ โดยมีผัสสะเป็นเหตุเกิดแห่งกรรมและมีความต่างกันแห่งกรรม ๕ อย่าง คือ กรรมที่พึงเสวยในนรก กรรมที่พึงเสวยในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน กรรมที่พึงเสวยในแดนเปรต กรรมที่พึงเสวยในโลกมนุษย์ กรรมที่พึงเสวยในเทวโลก มีวิบากกรรมอยู่ ๓ ประการ คือ กรรมที่เสวยในปัจจุบัน กรรมที่พึงเสวยในอภัพถัดไป กรรมที่พึงเสวยในอภัพต่อไป และที่สำคัญพระองค์ได้ตรัสถึงข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งกรรม คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ประกอบด้วย “สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ”^๔

เมื่อ ๒,๕๐๐ ปีก่อน พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้อนัตตาสัมมาสัมโพธิญาณ แล้วประสงค์จะให้ผู้อื่นตรัสรู้ตาม จึงแสดงพระสูตรแรกในพระพุทธศาสนาชื่อว่า ัมมจักกัปปวัตตนสูตร ได้หมุนกงล้อแห่งธรรม ในสมัยพุทธกาลนั้นมีชาวอินเดียบางกลุ่มบูชาเทพเจ้าเพื่อให้อาตมอันของตนรวมกับปรมาตมอันของเทพเจ้าหลังเสียชีวิตแล้ว บางกลุ่มทรมานตนให้ลำบากเพื่อไถ่บาป อันจะนำไปสู่ความหลุดพ้นเมื่อหมดบาปแล้ว แต่พระพุทธองค์ประกาศมัชฌิมาปฏิปทาหรือทางสายกลางอันเป็นแนวปฏิบัติที่หลีกเลี่ยงจากการปฏิบัติที่สุดโต่ง ๒ สาย คือ อตตกิลมถานุโยคและกามสุขัลลิกานุโยค ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย มัชฌิมาปฏิปทาไม่เอียงเข้าใกล้ที่สุด ๒ อย่างนั้น ตถาคตได้ตรัสรู้ อันเป็นปฏิปทาก่อให้เกิดจักขุ ก่อให้เกิดญาณ เป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อพระนิพพาน”^๕ นอกจากนี้ในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงเหตุที่คนได้รับผลของกรรมกรรมไม่เท่ากัน เพราะผลแห่งกรรมเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่คนทำไว้เอง เมื่อเป็นคนกระทำความชั่วได้รับผล^๖

^๓ ส.สพ. (ไทย) ๑๘/๑๔๖/๑๗๙.

^๔ อ.จ.ญก. (ไทย) ๒๒/๖๓/๕๗๗.

^๕ วิ.ม. (ไทย) ๔/๑๓/๒๐.

^๖ พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๒๒/๓๗.

จะเห็นว่าถ้าเราถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา แล้ว ก็จะทำให้กรรมที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลนั้นทุเลาลง และผลแห่งกรรมที่จะบรรเทาและสามารถหลุดพ้นจากกรรมได้ ดังพระพุทธพจน์ในโลณผลสูตร^๗ คนที่พยายามเรียนรู้จากกรรมเก่าย่อมมีโอกาสพัฒนาตนเองขึ้นไปกลายเป็นคนที่อยู่เหนือกรรมเก่า เช่น พระองค์คุณิมาล ในอดีตเคยฆ่าคนจำนวนมากแต่ไม่ยอมจำนนต่อกฎแห่งกรรมเมื่อมาบวชแล้วถูกกรรมเก่าตามทัน ท่านยอมรับสภาพผลแห่งกรรมที่ตนเป็นคนก่ออย่างสงบ ขณะเดียวกันท่านพยายามเรียนรู้จากกรรมเก่าด้วยการสร้างกรรมใหม่ที่ดีกว่าขึ้นมาแทน จนได้บรรลอรหัตตผลได้เป็นพระอริยบุคคลชั้นพระอรหันต์ได้เป็นผู้ที่อยู่เหนือกรรมเก่าและไม่สร้างกรรมใหม่ ใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ต่อไปอย่างผู้พ้นแล้วจากกฎแห่งกรรมอย่างแท้จริงไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของการหมุนวนไปในวัฏจักรของการเวียนว่ายตายเกิด การที่จะอยู่เหนือบุญเหนือบาปได้นั้น จะต้องหลุดพ้นจากกรรมให้ได้ก่อน วิธีหลุดพ้นจากกรรมตามแนวพุทธนั้น คือ การปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ จนบริบูรณ์เท่านั้น การหลุดพ้นจากกรรมด้วยวิธีการนอกเหนือไปจากนี้ ถือว่าเป็นการหลุดพ้นจากกรรมเทียมที่ไม่ได้ผลแท้จริง การที่จะหลุดพ้นจากกรรมจนสามารถอยู่เหนือกรรมได้นั้นจะต้องใช้เวลานานหลายภพชาติ ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เราทุกคนสามารถบรรลुพระนิพพานล่วงเข้าสู่การเป็นผู้อยู่เหนือและอยู่เหนือการเวียนว่ายตายเกิดได้ในชีวิตนี้ ดังพระพุทธพจน์จากมหาสติปัฏฐานสูตรว่า

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เจริญสติปัฏฐาน ๔ ตลอด ๗ ปี พึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ อย่างนี้ คืออรหัตตผลในปัจจุบันหรือเมื่อยังมีอุปาทานเหลืออยู่ก็จักเป็นอนาคามี ๗ ปี จงยกไว้ก่อน ๖ ปี ๕ ปี ๑ เดือน ครึ่งเดือน จงยกไว้ก่อนบุคคลผู้เจริญ สติปัฏฐาน ๔ ตลอด ๗ วันพึงหวังได้ผลอย่าง ๑ ใน ๒ อย่างนี้ คือ อรหัตตผล ในปัจจุบันหรือเมื่อยังมีอุปาทานเหลืออยู่ก็จักเป็นอนาคามี^๘

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนาต้องการชี้ให้เห็นถึงกรรมที่แท้จริงว่าคืออะไร และผลที่เกิดจากกรรมหรือผลจากการกระทำคืออะไร และวิธีหรือหนทางแห่งการจบสิ้นหรือยุติกรรมที่แท้จริงแล้วคือวิธีใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาค้นคว้าอริยมรรคมีองค์ ๘ ในฐานะเป็นทางเครื่องมือเพื่อหลุดพ้นจากกรรมให้ละเอียดลึกซึ้ง

^๗ อ.พ.ท. (ไทย) ๒๐/๑๐๑/๓๓๖-๓๓๘.

^๘ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๐๔/๓๓๘-๓๔๐.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์กรรมในพระพุทธศาสนา
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิเคราะห์อริยมรรคมีองค์ ๘ ในพระพุทธศาสนา
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรม ตามแนว

พระพุทธศาสนา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

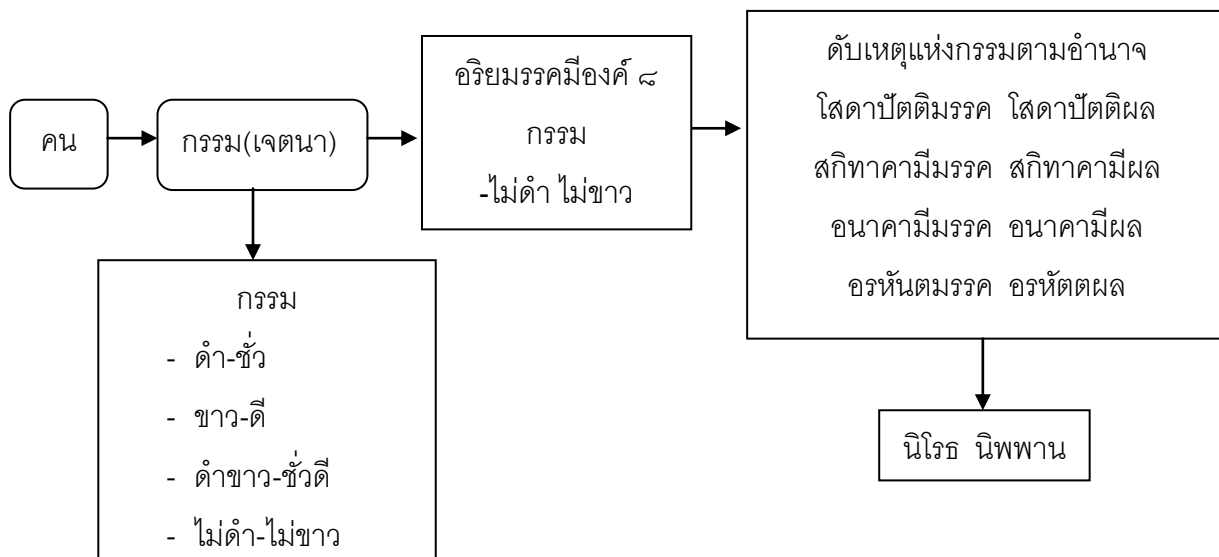
- ๑.๓.๑ อริยมรรคมีองค์ ๘ ในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒ กรรมในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๓ อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรมตามแนวพระพุทธศาสนาเป็น

อย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ขอบเขตด้านเอกสาร ๒) ขอบเขตเนื้อหา ที่กล่าวถึง **ขอบเขตเอกสาร** จะศึกษาเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาบาลีและภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ อรรถกถา คัมภีร์ ตำรา งานวิจัยเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้การรับรอง เป็นต้น ส่วน **ขอบเขตด้านเนื้อหา** จะศึกษาอริยมรรคมีองค์ ๘ และกรรมในพระพุทธศาสนา ศึกษาวิเคราะห์อริยมรรคมีองค์ ๘ ในฐานะเป็นทางดำเนินเพื่อการหลุดพ้นจากกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

กรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ประกอบด้วยเจตนา ดังจะเห็นได้จากพระพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เพราะอาศัยเหตุนี้ว่า เรากล่าวเจตนาว่าเป็นตัวกรรม บุคคล คิดแล้ว จึงกระทำความกรรมด้วยกาย วาจา ใจ”^{๙๙} การกระทำของบุคคลที่ยังมีกิเลส โดยศึกษาจากหลักวิภูฏะ ๓ ซึ่งหมุนเวียนสืบทอดต่อกันไป ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด หรือเป็นวงจรแห่งความทุกข์ ได้แก่ กิเลส กรรม วิบาก ซึ่งอธิบายได้ว่า “กิเลส เป็นเหตุให้เกิดกรรม เมื่อทำกรรมได้รับวิบากคือผลของกรรมนั้น อันเป็นปัจจัยให้เกิดกิเลสแล้ว ทำกรรมหมุนเวียนต่อไปอีก ”^{๑๐๐} และสามารถหลุดพ้นจากกรรมได้โดยการใช้อริยมรรคมีองค์ ๘

การศึกษาวิเคราะห์ หมายถึง การใคร่ครวญ แยกแยะเนื้อหาสาระของเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น วิเคราะห์เหตุการณ์; แยกออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ ด้วยปัญญา

^{๙๙} อ.จ.ฉก.ก. (ไทย) ๒๒/๖๓/๓๕๙

^{๑๐๐} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๘๗.

เช่น วิเคราะห์ปัญหา ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรม

การศึกษาวิเคราะห์อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรม หมายถึง
พิจารณาไตร่ตรองเพื่อเห็นหลักการและวิธีการปฏิบัติตามมรรคแต่ละข้อ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ในฐานะเป็นหลักธรรมมีคตสมังคี ตามแนวปฏิจจสมุปปาท ตามไตรสิกขาที่นำไปปฏิบัติและสามารถหลุดพ้นจากกรรมได้

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ พระมหาประคัตติ อคคณฺญโญ (ซ่งแสง) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน ” สรุปได้ว่าชาวพุทธไทยมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมไปพร้อมกับโหราศาสตร์ ในขณะที่ยืนยันว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วแต่ก็ยังคงมีความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ และใช้โหราศาสตร์มาเกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงผลกรรมว่าผลดีหรือผลร้าย เกิดที่ไหน เวลาใด ลักษณะอย่างไร จะได้เตรียมตัวเตรียมใจพร้อมเผชิญกับเหตุดีและร้าย พร้อมกับนำโหราศาสตร์เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ ก่อนที่จะดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง^{๑๑}

๑.๖.๒ พระมหาสมพงษ์ สุขุมโล (สิงห์สุพรรณ) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสังสารวัฏในพุทธศาสนาเถรวาท ” สรุปได้ว่าสังสารวัฏและการเวียนว่ายตายเกิดมีความสัมพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ที่เกี่ยวกับปัญหาชีวิตของมนุษย์ทุกแง่มุม ช่วยให้บุคคลมองชีวิตในสายยาวไม่มองในสายสั้นเพียงเพื่อความสุขความสบายปรารถนาเฉพาะในปัจจุบันโดยไม่คำนึงถึงทุกขในชาติหน้า ช่วยให้อดทนได้ สามารถดำเนินชีวิตด้วยสติปัญญาแม้ในยามประสบทุกข์ช่วยให้สังคมสงบสุขปราศจากการเบียดเบียนกัน การรู้แจ้งเรื่องหลักกรรมและสังสารวัฏเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องมีผลเป็นความสุข มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้สูงขึ้น และทำให้ตระหนักถึงความหมายและคุณค่าของชีวิต^{๑๒}

^{๑๑} พระมหาประคัตติ อคคณฺญโญ (ซ่งแสง), “ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๑, บทคัดย่อ.

^{๑๒} พระมหาสมพงษ์ สุขุมโล (สิงห์สุพรรณ), “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสังสารวัฏในพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๓๘, บทคัดย่อ.

๑.๖.๓ **พระวิพัฒน์ อุตตเปโม (เอี่ยมเปรมจิต)** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์หลักกรรมและการให้ผลของกรรมในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท” สรุปได้ว่ากรรม คือการกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา และสามารถจำแนกกรรมออกไปตามรูปแบบได้หลายรูปแบบ คือ ๑) จำแนกตามเวลาที่เกิด ๒) จำแนกตามลักษณะทางที่ทำให้เกิดกรรม ๓) จำแนกตามลักษณะการให้ผล ๔) จำแนกตามลักษณะอาการแสดงออก ๕) จำแนกตามคุณภาพของกรรมในคัมภีร์อรรถกถามีการจำแนกกรรม คือ ๑) จำแนกตามเวลาที่ให้ผล มี ๔ ประเภท ได้แก่ กรรมให้ผลในปัจจุบัน กรรมให้ผลในภพที่จะไปเกิดคือในภพหน้า กรรมให้ผลในภพต่อ ๆ ไป และกรรมเล็กให้ผล ๒) จำแนกตามการให้ผลตามหน้าที่ มี ๔ ประเภท ได้แก่ กรรมที่เป็นตัวนำไปเกิด กรรมที่เข้าช่วยสนับสนุน กรรมที่บีบคั้นกรรมอื่นให้ทุเลาลง และกรรมตัดรอนกรรมอื่นให้ขาดไป และ ๓) จำแนกตามความยั่งยืนหรือลำดับความแรงในการให้ผล มี ๔ ประเภท ได้แก่ กรรมหนัก กรรมที่ทำมามาก กรรมที่ทำเมื่อจวนจะตาย และกรรมสักว่าทำกรรมยังมีความสัมพันธ์กับสังสารวัฏและปัจจุสมุปบาท และหลักอริยสัจ ๔ ในฐานะที่เป็นผล คือทำให้ต้องเสวยกรรมและเวียนว่ายตายเกิด จึงทำให้เกิดทุกข์^{๙๓}

๑.๖.๔ **พระอุทัย จิรธมโม (เอกสะพัง)** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนะเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทและปัญหาเรื่องกรรมในสังคมชาวพุทธไทยปัจจุบัน ” สรุปได้ว่า ชาวพุทธไทยมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องกรรมทั้งในแง่ความหมาย ทัศนคติ เป้าหมายที่พระพุทธสอนเรื่องกรรมเพื่ออะไร การศึกษาพระคัมภีร์และในแง่การปฏิบัติธรรม ผู้วิจัยคิดว่าควรมีการสอนเกี่ยวกับคำสอนของพระพุทธเจ้าให้ถูกต้อง^{๙๔}

๑.๖.๕ **ประพันธ์ ศุภษร** เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการแห่งการตอบปัญหาเรื่องกรรม ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ” สรุปได้ว่า กรรม ในพระพุทธศาสนา คือเจตนา คือกรรม การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาทางกายวาจาและใจ เจตนาเป็นเจตสิกมีบทบาทสำคัญกว่าเจตสิกอื่น เปรียบเหมือนหัวหน้าศิษย์ ลักษณะของกรรมมองจากการให้ผลมี ๓ ลักษณะ

^{๙๓} พระวิพัฒน์ อุตตเปโม (เอี่ยมเปรมจิต), “การศึกษาวิเคราะห์หลักกรรมและการให้ผลของกรรมในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๔, บทคัดย่อ.

^{๙๔} พระอุทัย จิรธมโม (เอกสะพัง), “ทัศนะเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทและปัญหาเรื่องกรรมในสังคมชาวพุทธไทยปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๓, บทคัดย่อ.

คือ ลักษณะเป็นสากล เป็นการให้ผลระดับสังสารวัฏ ระดับสังคม และบุคคลเป็นการจำแนกสัตว์ให้แตกต่างกัน การแบ่งประเภทของกรรม ๒ ประเภท คือ กุศลกรรมและอกุศลกรรม กรรม ๓ ประเภท คือ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม กรรม ๔ ประเภท คือ กรรมดำให้วิบากดำ กรรมขาวให้วิบากขาว กรรมทั้งดำและขาวให้วิบากทั้งดำและขาว กรรมทั้งไม่ดำไม่ขาวให้วิบากทั้งไม่ดำไม่ขาว เจตนาในองค์มรรคเป็นไปเอความสิ้นกรรมและกรรม ๑๒ เป็นการจำแนกประเภทของกรรมตามเวลาให้ผล การให้ผลตามลำดับของความหนักเบาของกรรม การให้ผลตามหน้าที่ของกรรม^๕

๑.๖.๖ อัมพร หุตะสิทธิ์ เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “กรรม ๑๒ และการให้ผล” สรุปได้ว่าการศึกษารู้แจ้งในเรื่องของหลักกรรมหรือกรรม ๑๒ และการให้ผลจึงเป็นเสมือนหนทางที่จะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ทำให้ผู้ศึกษาเรียนรู้มีความสุขสงบ มีโอกาสในการพัฒนาชีวิตให้สูงขึ้น ทำให้ชีวิตสงบสุขและทำให้เห็นว่า การเกิดของเรามีความหมาย ไม่ใช่เกิดมาโดยบังเอิญ การเข้าใจเรื่องของหลักกรรม หรือกรรม ๑๒ และการให้ผลนี้ จะทำให้บุคคลเข้าใจต่อความขึ้นลงของชีวิต จะช่วยคลี่คลายความสับสนของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่พุทธศาสนิกชนควรเรียนรู้ และทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เพื่อชีวิตของตนจะได้ดีขึ้น^๖

๑.๖.๗ ดร.ดรฤณี ชูประยูร เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง “การน้อมนำหลักธรรมอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตอุดมคติ ” สรุปได้ว่า นักศึกษาตระหนักว่า บิดามารดาคือผู้มีพระคุณมากที่สุด มีศรัทธาในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าและมีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ในการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วซึ่งการสอดแทรกหลักธรรมอริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นวิธีหนึ่งของกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ถ้ามีการปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักศึกษาตั้งแต่ตอนเรียน จะช่วยให้จบออกไปเป็นคนดีของสังคมต่อไป^๗

^๕ ประพันธ์ ศุภษร, “การศึกษาวิเคราะห์พัฒนาการแห่งการตอบปัญหาเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, หน้า ๑๓๙-๑๔๐.

^๖ อัมพร หุตะสิทธิ์, “กรรม ๑๒ และการให้ผล”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก), ๒๕๔๖, บทคัดย่อ.

^๗ ดรฤณี ชูประยูร, “การน้อมนำหลักธรรมอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตอุดมคติ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก), ๒๕๕๑, บทคัดย่อ.

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่จะกล่าวถึงความเชื่อเรื่องกรรมและ การให้ผลของกรรมในสังคม กรรมกับโหราศาสตร์และการน้อมนำหลักกรรมอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อ การพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตอุดมคติ ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าใช้อริยมรรคมีองค์ ๘ ทำให้หลุดพ้น จากกรรมยังไม่มีผู้ทำการวิจัยจึงคิดว่าจะน่าจะเป็นประโยชน์ต่อไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร(Documentary Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑.๗.๑ ขั้นศึกษาข้อมูลเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยสามารถแบ่ง ตามแหล่งข้อมูลดังนี้ คือ ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทยและภาษาบาลี และข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ คัมภีร์พระอรรถกถา ฎีกาที่เกี่ยวข้องกับอริยมรรคมีองค์ ๘ และกรรม รวมทั้งงานวิจัย เอกสาร และหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอริยมรรคมีองค์ ๘ และกรรม โดยการคัดเลือกเอกสารและหนังสือด้วยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

๑.๗.๒ เมื่อศึกษาแล้วจึงทำการวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) และตีความ (Interpretation) ตามเนื้อหาของอริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรม โดยวิเคราะห์สาระสำคัญของอริยมรรคมีองค์ ๘ และกรรม พร้อมกันนั้นมีการตีความและนำมาสังเคราะห์เพื่อสรุปวิธีการใช้อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรมให้ได้ความรู้ที่ชัดเจนและถูกต้อง

๑.๗.๓ สรุปและนำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนา (Description)

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบเรื่องอริยมรรคมีองค์ ๘ ในพระพุทธศาสนา

๑.๘.๒ ทำให้ทราบเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนา

๑.๘.๓ ทำให้ทราบ เรื่อง อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรมตามแนวพระพุทธศาสนา และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาชีวิตส่วนตัว ชีวิตการทำงาน การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข